

Jalovec = Juniperus

Jalovec je keřovitá až stromovitá dřevina rostoucí jako podrost jehličnatých (obzvláště borových) lesů, na pastvinách a stráních.

Rozšíření:

Domovem jalovce je Evropa, dnes byl však vytlačen jinými, užitečnějšími druhy. Další druhy jalovců se vyskytují po celém světě.

Vzhled:

- borka je šedá až hnědočervená, podélně brázditá, tenká, snadno se odlupující
- jehlice jsou ostré spojené v trojčetných přeslenech, mají modrozelenou barvu s jedním bílým pruhem na vnitřní straně
- plodem je modrá kulatá, borůvce podobná suchá, modročerná bobulovitá šiška (semeno v dužnatém obalu)
- plody požívají ptáci, semena jsou obvykle rozptýlena s ptačím trusem

Význam:

Jalovec je běžně používaný v zahradnictví jako okrasný keř. Modročerné plody svíravé chuti, běžně známé jako "jalovičky", jsou příliš hořké, aby se jedly syrové. Jsou obvykle prodávány sušené jako koření a použity k dochucení masa, omáček a nádivek. Větvičky se používají k dochucení ginu. Tradiční slovenský alkoholický nápoj, borovička, je také vyroben z plodů jalovce. Jalovcové bobule působí jako silná dezinfekce močových cest.

Růže = Rosa

Růže jsou opadavé, vzácně i stálezelené dřeviny. Narůstají většinou v nižší až středně vysoké keře, někdy jsou prutnatě převislé, poléhavé nebo se opírají o okolní dřeviny, a tím nabývají charakter lian.

Rozšíření:

Růže jsou rozšířeny především v mírném pásmu severní polokoule.

Vzhled:

- listy jsou střídavé se zubatým okrajem, lichozpeřené, složené
- květy jsou oboupohlavné
- plodenství – šípek, semena uložená uvnitř šípky jsou chráněna ostrými chloupky
- trnité větve jsou vzpřímené nebo převislé, trny bývají hákovitě zahnuté

Význam:

Růže obsahují v květních plátcích směs aromatických silic. Čistý růžový olej je nepostradatelnou součástí mnoha světových parfémů. Šípky jsou jedlé a bohaté na vitamíny, zejména na vitamín C. Vaří se z nich čaj na posílení organismu a vzhledem k tomu, že šípky působí i mírně močopudně, dá se použít i při onemocnění močového ústrojí nebo ledvin. Ze šípků je možné vyrábět také sirupy, zavařeniny, kompoty, domácí víno nebo šípkový likér.

Šácholan = Magnolia

Šácholany jsou opadavé nebo stálezelené keře či stromy.

Rozšíření:

Je rozšířen v mírném až tropickém pásmu Asie a Ameriky. V ČR je oblíbený jako okrasná dřevina a nachází použití v zahradách a parcích.

Vzhled:

- listy jsou jednoduché, střídavé, celokrajné
- květy jsou oboupohlavné
- plodem je souplodí měchýřků

Význam:

Květy magnólií často voní po ovoci. Jsou opylovány převážně brouky, kteří mohou květ obývat i po delší čas. Lihové extrakty z kůry magnólií mají silný dezinfekční účinek. Šácholany jsou užívány pro své účinky proti respiračním problémům, bakteriálním infekcím, virům, vysokému krevnímu tlaku, leukémii a více druhům zhoubných nádorů. Magnólie přitahovala zájem dentálního výzkumu, protože extrakt z magnólievé kůry brzdí množení bakterií zodpovědných za zubní kaz.

Tis = Taxus

Tis je stálezelená jehličnatá dřevina. Je stínomilná, velmi pomalu rostoucí, vyskytuje se ve formě keře či relativně nízkého stromu.

Rozšíření:

Tis se vyskytuje skoro v celé Evropě i v Rusku. V Asii roste od Íránu a Indie přes Čínu až po Japonsko a Indonésii, v Severní Americe od Aljašky po Střední Ameriku.

Vzhled:

- kůra je načervenalá hnědá, šupinatá
- jehlice jsou dlouhé špičaté a měkké, mají leskle tmavozelenou svrchní stranu, spodní strana je světlejší a matná, nemají pryskyřičné kanálky
- semeno je uzavřeno do jasně červeného, zřídka žlutého, nepravého míšku zvaného epimatium

Význam:

Téměř všechny druhy tisů jsou prudce jedovaté. Jedovatá je celá rostlina, vyjma dužiny jedlého míšku, semena jsou jedovatá také. Hlavním jedem je velice účinná směs alkaloidů, souhrnně nazývaná taxin. Plody s oblibou požívají a rozmnožují ptáci, nejčastěji drozdoviti. V České republice volně v přírodě roste pouze tis červený, který je celoevropsky silně ohrožený, až vymírající. Tisové dřevo bylo díky svým vlastnostem hojně využíváno Angličany na výrobu slavných anglických luků. Později bylo jeho dřevo využíváno na výrobu nábytku. Dnes se používá hlavně jako okrasná dřevina, například v parcích a zahradách.

Šeňk = Syringa

Jedná se o keře až menší stromy, zpravidla opadavé. Je známo kolem 30 druhů.

Rozšíření:

V ČR není původní žádný druh. Nejčastěji pěstovaný je šeňk obecný, původní v JV Evropě a Malé Asii.

Vzhled:

- listy jsou vstřícné, jednoduché, okraj listové čepele je zpravidla celokrajný
- květy jsou oboupohlavné, květenstvím šeňku je lata
- plodem je dvoupouzdrá tobolka

Význam:

Plod, kůra, listy a kořeny šeňku obsahují látku syringin, která při styku s lidskou pokožkou může působit dráždivě a vyvolat alergickou reakci. Dřevo šeňku je pevné a velmi tvrdé, ale pružné. Využívá se v nábytkářském průmyslu na drobnější prvky. Předností je také jeho dobrá leštitelnost. Šeňk se pro sladkou vůni svých květů často využívá v parcích či zahradách jako okrasná rostlina. Šeňkový olej je podobně jako květy šeňku vyznačuje velkou aromatickostí, proto bývá využíván v kosmetickém průmyslu.

Tavolník = Spiraea

Tavolníky jsou okrasné listnaté opadavé keře kompaktního nebo široce křovinatého vzrůstu.

Rozšíření:

Tavolníky k nám doputovaly z Číny a Japonska, volně rostou též v Koreji a v USA. Některé druhy zplaněly v severní Evropě.

Vzhled:

- listy jsou jednoduché, řapíkaté, klínovitě obvejčité až eliptické, v horní polovině pilovité, na starších větvích až žlaločné
- květy jsou uspořádány v okoličnatých hroznech, květenství nejprve ploché, později polokulovitě
- plodem je měchýřek

Význam:

U tavolníků je ceněná jejich schopnost adaptace, dokážou se přizpůsobit různým podmínkám, což dokazuje rozmanitost stanovišť volného výskytu. Nevadí jim ani okraje silnic, protože statečně odolávají znečištěným podmínkám. Tavolníky oslovují i svou ekologickou prospěšností, řadí se k významným medonosným rostlinám. Na nektaru si pochutnávají včely, čmeláci a motýli. V dřívějších dobách byl tavolník vrbovitý využíván ve farmacii. Z jeho květů se získávala kyselina acetylsalicylová, která je v tuhému stavu známá jako aspirin.